);
Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

32 734 **Nederlandse diplomatie**

Nr. 28 **BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 februari 2015

Graag bied ik u hierbij een brief aan over de laatste ontwikkelingen in Jemen en ons besluit om de Nederlandse ambassade in Sana'a tijdelijk te sluiten.

Sluiting ambassade Sana'a

Vanwege de aanhoudende politieke spanningen en het risico van oplaaiend geweld in Sana'a hebben wij besloten om de Nederlandse ambassade in Sana'a tijdelijk te sluiten. Uitgezonden medewerkers van de ambassade hebben het land inmiddels verlaten. Andere Westerse ambassades treffen vergelijkbare maatregelen. Het is onmogelijk op dit moment te zeggen hoe lang deze situatie zal duren. Nederland wil zo spoedig mogelijk terugkeren naar Jemen.

Het Ministerie van Buitenlandse zaken roept Nederlanders die in Jemen verblijven reeds een jaar op om te vertrekken vanwege de slechte veiligheidssituatie. Nu de politieke en veiligheidssituatie in Jemen nog onzekerder wordt, is het des te belangrijker dat Nederlanders vertrekken uit Jemen nu dat nog kan. Het is onzeker of het vliegveld open blijft en of het in een later stadium nog mogelijk is het land te verlaten.

Recente ontwikkelingen

In de afgelopen weken is de politieke situatie in Jemen wederom in een stroomversnelling geraakt. Hoewel de situatie in Jemen al meer dan tien jaar fragiel is, zijn de laatste ontwikkelingen bijzonder zorgwekkend en reden om de post tijdelijk te sluiten.

In mei vorig jaar begonnen de Houthi's met een militaire opmars richting Sana'a. De Houthi's zijn een tribale groep uit het noorden van Jemen met een Zaidi identiteit. De Zaidi zijn sjiïeten die al eeuwenlang in Jemen wonen. Het is een gematigde stroming van de sjiïtische islam die in

kst-32734-28
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

Jemen een aanzienlijk deel van de bevolking vormt (schattingen lopen uiteen van 30 tot 40%). In september 2014 leidde de opmars van de Houthi's tot een korte, hevige strijd in de hoofdstad. Sindsdien is er sprake van een Houthi-dominantie in de stad: zij controleren de straten met check points, hebben een veto uitgesproken over een premiersbenoeming, intimideren tegenstanders en claimen sleutelposities binnen ministeries.

Als reactie op de Houthi-opmars en de politieke druk die door hen werd uitgeoefend, hebben zowel de President als de Premier en zijn kabinet op 22 januari hun ontslag ingediend. Sindsdien is er geen regering en wordt er onder leiding van VN-onderhandelaar Benomar onderhandeld over een politieke oplossing. De Houthi's hadden begin februari een ultimatum afgekondigd om tot een politieke oplossing te komen. Na het verstrijken van dit ultimatum werd door de Houthi's eenzijdig een constitutionele verklaring afgegeven waarmee het parlement werd ontbonden en een revolutionair comité werd opgericht. Dit revolutionair comité krijgt feitelijk alle macht in handen. Verschillende grote politieke partijen in Jemen hebben inmiddels laten weten niet te kunnen leven met de voorstellen uit de constitutionele verklaring. De buurlanden van Jemen, verenigd in de Golf Cooperation Council (GCC), hebben de laatste acties van de Houthi's in sterke bewoordingen veroordeeld. Ook hebben deze landen afgelopen weekend hun ambassadeurs teruggeroepen. Afgelopen maandag heeft de Raad Buitenlandse Zaken Raadsconclusies aangenomen waarin de EU ernstige bezorgdheid uitspreekt over de unilateraal afgegeven constitutionele verklaring. De Minister van Buitenlandse Zaken heeft tijdens de RBZ gewezen op het belang van samenwerking tussen de EU en de GCC in het vinden van een oplossing. Eind april staat Jemen op de agenda van de EU-GCC top in Doha.

De grote vraag is nu hoe de situatie in Jemen zich op de korte en de lange termijn zal ontwikkelen. Er wordt nog steeds onderhandeld onder leiding van VN-onderhandelaar Benomar. Om nu nog tot een politiek akkoord te kunnen komen, zouden de Houthi's hun constitutionele verklaring moeten intrekken. Dit lijkt onwaarschijnlijk.

Nederlands programma in Jemen

Nederland en Jemen hebben een hulprelatie sinds 1978. Dat maakt Nederland een belangrijke partner op het terrein van ontwikkelingssamenwerking. Nederland steunt Jemen op de terreinen veiligheid en rechtsorde, water en SRGR (Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten). Er worden in die sectoren voornamelijk projecten gefinancierd van internationale organisaties en lokale en internationale NGO's. Tot nu toe heeft de situatie in Jemen in beperkte mate negatieve effecten op het Nederlandse hulpprogramma gehad. Het is echter moeilijk in te schatten wat de sluiting van de post betekent voor de uitvoering van het programma. Onder donoren bestaat consensus dat de situatie eerst moet worden aangekeken alvorens besluiten te nemen over de toekomst van de hulp.
Wanneer er meer duidelijkheid is, zal het kabinet uw Kamer informeren over de gevolgen van de recentelijke sluiting voor de uitvoering van het Nederlandse programma in Jemen (in lijn met het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van 28 november 2014.

Nederlandse inzet

Sinds de Houthi's vorige week vrijdag hun constitutionele verklaring afgaven, is de situatie zo onzeker geworden, dat het op dit moment niet verantwoord is de post open te houden. Diezelfde afweging maken vrijwel

alle westerse landen op dit moment. Toch blijft Nederland – samen met de internationale gemeenschap – zoeken naar een politieke oplossing. De internationale gemeenschap probeert zo het geweld te beperken. Meer geweld leidt, behalve tot nog meer menselijk leed, tot regionale spill over én spill in met als gevolg vluchtelingenstromen, een verhoogde kans op terrorisme en daarmee grotere regionale en internationale onveiligheid. Juist dat probeert de internationale gemeenschap te voorkomen. Eensgezinde politieke, financiële en economische steun is daarom essentieel. Nederland draagt – zolang het enigszins mogelijk is – daaraan bij met zowel diplomatieke en politieke inspanningen als met ontwikkelingssamenwerking. Het is daarom ons streven om zo spoedig mogelijk naar Jemen terug te keren.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen